

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра психології
СИЛАБУС

АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНІ ПРАКТИКИ /
ART-THERAPY PRACTICES

Інформація про викладача	
Викладач(-і)	Чайка Ірина
Науковий ступінь	доктор філософії в галузі психології
Вчене звання	-
Посада	доцент
Адреса кафедри	Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25, ауд.409
Контактний телефон	0677026388
Е-mail:	kps@vtei.edu.ua
Електронна сторінка курсу в системі дистанційного навчання	https://m.vtei.edu.ua/course/index.php?categoryid=30
Консультації	Понеділок з 14:00 до 16:00
Інформація про освітній компонент	
Статус компоненту	Вибірковий
Освітній ступінь	Магістр
Навчальний рік	2026/2027
Анотація курсу	Освітній компонент «Арт-терапевтичні практики» спрямований на формування у здобувачів вищої освіти системних уявлень про теоретичні засади, методи та техніки арт-терапії як ефективного напрямку психологічної допомоги. У межах дисципліни розкриваються можливості використання творчої діяльності з метою самопізнання, емоційної регуляції, психокорекції та психологічної підтримки. Особлива увага приділяється практичному опануванню арт-терапевтичних технік (малювання, колаж, гра, метафора, казка, танець, фото, музика), їх адаптації до роботи з різними віковими та соціальними групами, а також етичним і методичним аспектам діяльності фахівця. Курс сприяє розвитку професійної рефлексії, творчого мислення й навичок безпечного застосування арт-терапевтичних практик у консультативній та психоосвітній роботі.
Мова викладання	Українська

Результати навчання	Результатами вивчення освітнього компонента «Арт-терапевтичні практики» є: знання теоретичних засад арт-терапії, її місця в системі психологічної допомоги, основних напрямів, підходів та концепцій арт-терапевтичної роботи; розуміння психологічних механізмів впливу творчої діяльності на емоційну, когнітивну та особистісну сфери особистості; здатність аналізувати арт-терапевтичний продукт з урахуванням вікових, індивідуально-психологічних та соціокультурних особливостей клієнта; уміння добирати та застосовувати базові арт-терапевтичні практики (у межах ізотерапії, казкотерапії, пісочної терапії, мандалотерапії, танцювально-рухової терапії) відповідно до мети психологічної роботи; готовність проводити арт-терапевтичні заняття в індивідуальному та груповому форматах; дотримання етичних принципів, професійних меж і правил безпечного використання арт-терапевтичних практик; вміння використовувати арт-терапевтичні практики як ресурс психологічної підтримки, саморегуляції та профілактики емоційного вигорання.
---------------------	---

Тематичний план та оцінювання результатів навчання						
Назва теми	Кількість годин				Форми контролю	Бальна оцінка
	Усього годин / кредитів	з них				
		лекції	практичні заняття	самостійна робота студентів		
Тема 1. Організація арт-терапевтичного процесу.	12	2	2	8	В, УД, Д	10
Тема 2. Ізотерапія в системі арт-терапевтичних практик: вплив художніх матеріалів на психоемоційний стан	12	2	2	8	В, УД, Д	10
Тема 3. Асоціативні практики в арт-терапії: метафоричні асоціативні карти як інструмент психологічної роботи	12	2	2	8	В, УД, Д	10
Тема 4. Особливості казкотерапії в індивідуальній та груповій роботі	12	2	2	8	В, Т, Д	10
Тема 5. Пісочна терапія як арт-терапевтичний метод символічного самовираження	12	2	2	8	В, Т, Д	10
Тема 6. Мандалотерапія в психологічній практиці: робота з центрованими образами та символами	12	2	2	8	В, УД, Д	10
Тема 7. Музикотерапія. Танцювально-рухова терапія.	12	2	2	8	В, УД, Д	10
Тема 8. Індивідуальна та групова арт-терапія у роботі з постраждалими	12	2	2	8	В, Т, Д	10

під час війни (ветерани, члени їхніх сімей, діти)						
Індивідуальне завдання	24			24	ІЗ	20
Разом	120/4	16	16	88		100
Підсумковий контроль-екзамен						

Поточний контроль / критерії оцінювання	Перелік умовних позначень форм контролю та оцінка їх у балах: В – відповідь на практичних заняттях – 5 бали. Д – доповідь – 3 бали. УД – участь у дискусії – 2 бали. Т – тестування – 2 бали. ІЗ – індивідуальні завдання – 20 балів (творчий проєкт / участь у наукових заходах). Загальна сума за поточну навчальну роботу (аудиторну та самостійну) за семестр – 100 балів. Критерії оцінювання відповідно до Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти.
Основні літературні та інформаційні джерела	- Білінська А. Я і війна : арт-альбом. Вінниця : [б. в.], 2023. 77 с. - Калька Н.М, Ковальчук З.Я. Практикум з арт-терапії: навч.-метод. посіб. Ч. 1. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 232 с. - Калька Н., Ковальчук З., Одинцова Г. Практикум з арт-терапії : навч.-метод.посіб. Ч. 2. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 148 с. - Карта цінності: арт-терапія для пошуку опор і гармонії : зб. психол. технік / авт. Л. Підлипна та ін. ; вступ. ст. Л. Підлипної. Київ : 7БЦ, 2025. 294 с. - Мірошніченко О.А. Арт-технології : навч.-метод. посіб. Житомир : ТОВ «Видавничий дім Бук-Друк», 2024. 180 с. - Молнар Л. Використання арттерапевтичних методик у роботі практичного психолога : метод. посіб. Івано-Франківськ : Твори, 2023. 111 с. - Психолого-педагогічна допомога особистості засобами арттерапії: / Аліксійчук О.С. та ін. ; за заг. ред. Т. А. Ткачук, Н. О. Бочаріної ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Переяслав-Хмельниць. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди». Переяслав : Домбровська Я. М., 2020. 368 с. - Татаріна О. Практикум з арт-терапії. Скриня майстра. Видав-во: АстамірВ., 2023. 224 с. - Техніки арттерапії в роботі кризового психолога з цивільним населенням в умовах війни : навч.-метод. посіб. / Красіна Г. та ін. ; за ред. Г. Красіної, К. Гавриловської. Харків : Захаренко В. В., 2023. - Техніки підтримки. Збірка арттерапевтичних вправ : метод. посіб. / під ред. Т. Курганської. Київ : 7БЦ, 2023. 316 с. - Титаренко Т.М., Дворник М.С. Як допомогти особистості в період переходу від війни до миру: соціально-психологічний супровід : практ. посіб. Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2022. 154 с. - Цільмак О. М. Практикум з арт-терапії : метод. реком. з підготовки до практич. занять. Одеса, 2025. 62 с.
Політика освітнього компонента	
Організація навчання	Організація навчального процесу здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти. Розроблено завдання для практичних занять з курсу, при викладанні застосовуються сучасні методи навчання; при виконанні завдань використовується автоматизована система управління навчанням MOODLE, передбачено виконання ситуаційних завдань та самостійної роботи. Зараховуються результати неформальної освіти.
Інтеграція ІІІ в освітній процес	<i>Інтеграція ІІІ в освітній процес здійснюється відповідно до Політики застосування штучного інтелекту (ІІІ).</i>

	<i>Згідно пункту 3. Політики застосування штучного інтелекту (ШІ) правила для здобувачів:</i> 1. Планування та генерація ідей Використання ШІ для мозкового штурму, пошуку нових ідей для теми есе (з обов'язковим додаванням у запит посилань на україномовні джерела за тематикою дослідження). Створення кількох варіантів структури або плану есе для подальшого власного вибору та опрацювання. 2. Допомога в дослідженнях Узагальнення великих наукових статей або звітів для швидкого розуміння їхньої суті. Важливо: це не замінює необхідності самостійного прочитання та критичного аналізу ключових джерел. Пошук релевантної літератури з арт-терапії, соціально-психологічної підтримки родин (з обов'язковою подальшою перевіркою їх існування та достовірності, оскільки ШІ може вигадувати джерела). 3. Покращення власного тексту Перевірка граматики, орфографії та пунктуації у власноруч написаному тексті. Перефразування власних складних речень для покращення ясності та стилю. Переклад фрагментів тексту з іноземних джерел з обов'язковим подальшим редагуванням, оскільки автоматичний переклад часто буває неточним. 3.2. Заборонене використання ШІ (що вважається порушенням академічної доброчесності) Наступні дії є суворо забороненими і розглядаються як грубе порушення принципів академічної доброчесності, що прирівнюється до плагіату та академічного шахрайства: 1. Пряме копіювання (Плагіат) Подання тексту, повністю або значною мірою згенерованого ШІ, як власної, оригінальної роботи. Це стосується як цілих робіт (есе тощо), так і окремих абзаців. 2. Використання під час контрольних заходів Будь-яке використання інструментів ШІ під час іспитів, заліків, модульних контрольних робіт, тестів (включаючи онлайн-тестування), якщо це не було прямо та письмово дозволено науково-педагогічним працівником для конкретного завдання. 3. Фальсифікація та вигадкування Використання ШІ для створення фальшивих даних, неіснуючих посилань на літературу, фейкових цитат чи результатів досліджень. 4. Делегування ключових завдань Перекладання на ШІ основного аналітичного чи творчого завдання роботи. Наприклад, замість самостійного аналізу практик арт-терапії здобувач дає ШІ запит: «Проаналізуй основні практики арт-терапії для роботи з дітьми, які постраждали під час війни, напиши висновки», а потім подає отриманий текст як результат власного аналізу. 5. Виконання роботи за іншого Використання ШІ для написання рецензій, відповідей на форумах, виконання групових завдань від імені здобувача, якщо це не передбачає його активної інтелектуальної участі.
Відпрацювання пропусків занять	Відпрацювання пропущених занять з поважних та неповажних причин здійснюється на кафедрі психології шляхом проведення викладачем опитування здобувача за темою в усній або письмовій формі або виконання тестових завдань з відповідної теми в понеділок з 14:00 до 16:00 к.4, ауд. 409.
Допуск до підсумкового контролю	Підсумковий контроль-екзамен. До екзамену допускаються всі здобувачі, які набрали за результатами поточної роботи протягом семестру 60 балів. Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компонента для здобувачів очної форми навчання визначається як середньоарифметична сума балів поточної

	роботи та екзамену. Кращим здобувачам, які повністю виконали програму з освітнього компоненту, виявили активність в науково-дослідній роботі за відповідною тематикою, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях та за результатами поточної роботи набрали 90 і більше балів, науково-педагогічний працівник має право виставити результат екзамену без опитування (при усному екзамені) чи виконання екзаменаційного завдання (при письмовому екзамені).
Академічна доброчесність	Для забезпечення академічної доброчесності здобувачам вищої освіти необхідно дотримуватись Положення про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними, педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти та Політики застосування штучного інтелекту (ШІ).
Інші складові політики компонента	Обов'язковою умовою формування фахових компетенцій здобувача є розвиток soft skills (м'яких навичок), а саме розвиток ефективних комунікацій, креативності, гнучкого і критичного мислення, що можливо за рахунок виконання самостійної роботи здобувача, а саме участі з доповідями у студентських конференціях, семінарах, гуртках, дискусійних клубах, тренінгів з тематики дисципліни.

Затверджено на засіданні кафедри психології протокол №02 від 19.01.2026

Науково-педагогічний працівник

Ірина ЧАЙКА

Завідувач кафедри

Юлія КОКАРЧА